

Na Dunaju ni dolgo deloval, kajti dne 24. jan. 1852. l. pokosila ga je smrt! po kratki bolezni in dva dni pozneje so pa truplo njegovo položili k večnemu počitku. Pogreba se je udeležilo jako veliko število inteligence slovanske.

Občni zbor družbe sv. Cirila in Metoda.

Prav lahko rečemo, da je za Slovence najvažnejša družba, Družba sv. Cirila in Metoda. Ta družba skrbi za slovensko šolstvo ob mejah, kjer preti po nemških in laških šolah največja nevarnost narodnosti naši. Slovenskih ljudskih šol je najbolj potreba našemu narodu, kajti kar ljudska šola pokvari bodisi v narodnem ali verskem oziru, nobena srednja ali visoka šola popraviti ne more. Le škoda je, da je naš narod preubog, da bi mogel našo družbo preskrbeti s tolikimi sredstvi, kakor je narod češki preskrbel svojo „Školsko Matico“. Dela je obilo, posebno na Primorskem in na Koroškem, pa tudi na Štajarskem ob nemški meji.

Da naš narod spoznava važnost te družbe, posebno kaže letošnje leto, ko v takem številu prihajajo krone za njo, če tudi imamo neizmerno stroškov v druge narodne namene. Pokazal je pa tudi občni zbor naše družbe, ki se je vršil dne 26. m. m. v jedni najlepših vasij na Slovenskem v Sežani. Iz vseh krajev so se zbrali prvi slovenski rodoljubi, duhovniki in posvetniki, k temu shodu. Tu je bilo zbrano razumništvo iz vse Slovenije. Ta shod je predstavljal nekako duševno zjedinjeno Slovenijo. Zbrale so se pa v velikem številu tudi slovenske gospe in gospodične, kar je nas jako razveselilo. Nežni naš spol nam daje nekako jamstvo za obstanek naše narodnosti. Če bodo matere otroke odgojile v narodnem duhu, potem se ni bati, da se izneverijo narodu slovenskemu. Kar mati vcepi otroku v srce, to se hitro ne zgubi in pozabi. Tudi je vspeh družbe nekako osiguran, ko so se zanj vzele naše slovenske žene in dekleta. Vsaj vidimo, kako lepo se razvijajo posebno ženske podružnice.

Domoljubna Sežana je oblekla na dan občnega zbora družbe sv. Cirila in Metoda praznično obleko. Pri vhodu stoječ slavnosten, zares prekrasen slavolok je od daleč pozdravljal prihajajoče zborovalce s pomenljivim napisom: „Vam, ki ste naši!“ Vse hiše so bile okrašene z narodnimi in cesarskimi zastavami, posebno ukusno je pa bil olepšan vrt narodnega župana Mahorčiča, kjer se je vršilo zborovanje. Že pred deveto uro jutraj je bila odšla postojinska godba na sežanski kolodvor, da pozdravi goste, ki pridejo s tržaškim vlakom. Došlece je pozdravila gospodičina Dolenčeva na čelu narodnega ženstva sežanskega. Zahvalil se je šempaški župnik č. g. Grčar. Ko se je vlak približeval postaji, svirala je godba „Naprej zastava Slave“. Mnogobrojno zbrano občinstvo je goste pozdravljalo z „živio“ klici, narodne gospodičine so jim delile dišeče šopke. Prijazno je pozdravila gospodična Mahorčičeva v imenu sežanske ženske podružnice došle goste iz vseh krajev Slovenije, župan gospod Mahorčič pa v imenu sežanske občine.

V imenu družbe zahvalil se je za srčen pozdrav prvomestnik č. gosp. Tomo Zupan. Naglašal je, da se mu zdi nerazrušljiva ljubezen do vseh teženj, ki jih zjedinja v sebi Družba sv. Cirila in Metoda, to so ljubezen do domovja, ljubezen do slovenskega šolstva, ki je privedla toliko Slovenk v Sežano. Govor prvomestnika bil je vsprejet z „živio“ klici.

Ob desetih je bila sv. maša v župni cerkvi sežanski, potem je pa bilo zborovanje. (Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

»Narodna biblioteka« snopiči 46., 47., 48., 49., 50., 51., 52., 53. Z ognjem in mečem. Zgodovinski roman. Poljski spisal H Sienkiewicz. Poslovenil Podravski. Novo Mesto 1893. Tiskal in založil J. Krajec. — Sedaj sta izšla v štirih zvezkih tudi drugi in tretji del tega zares izvrstnega romana. Ker je Krajčeva „Narodna biblioteka“ jako cenjena, seglo bo občinstvo gotovo tudi po teh knjižicah, prinašajočih najznamenitejše delo genijalnega poljskega romanopisca.

Razstava jedil in pijač je bila v Hamburgu. Razstavljena so bile taka jedila in pijače, katera bi se dala razpečavati v prekomorskih deželah. 110 velikih firm je bilo poslalo razne stvari na to razstavo.

Podgana selilka starega sveta. Dosedaj se je občno mislilo, da je stari svet dobil podgano selilko iz Amerike. Nedavna so pa v nekem rimskem grobu v Algiriji našli kosti, zlasti dobro ohranjeno lobanjo te podgane, kar kaže, da so te živali že bile v Afriki za časa Rimljanov.

Umnost slonova. Nedavno je v jednom angleškem zverinjaku iz kletke pobegnil je lev. Besna žival bi bila gotovo napravila mnogo škode, dani pri hitel na pomoč slon, ki je bil v tem zverinjaku. Ko je lev tekkel mimo njega, ga je zgrabil slon s svojim rilcem, pritisnil ga k sebi, in ga tako dolgo držal, da so prihitevši služabniki zvezali leva.

Novi toplomer. Neki nemški učenjak je našel tekočino, ki se pri povišanju gorkote dosti pravilneje razširja nego živo srebro. Ta tekočina je raztoplina brezvodnega kalija v špirtu. Poleg tega ima ta tekočina še to prednost, da nikdar ne zmrzne, še pri izhlapenju ogljenčeve kisline ne.

— Originalen botaničen vrt. Jako hitro ginejo v Avstraliji domače rastline in živali. Izpodrivajo jih prinesene. Da pa popolnoma domače živalstvo in rastlinstvo ne izgine, je novoselandska vlada dala 15 kvadratnih kilometrov otoka ograditi, da bodo tukaj notri na prostem rastle jedino domače rastline in živele na miru domače živali.

Umrli so dne 29. maja Charles Ritchard, profesor zvezdoznanstva na vseučilišči v Ohsfordu na Angleškem v 86. letu; nadalje dr. E Semp-er, prof. živalstva na vseučilišči v Würzburgu, znan posebno zaradi svojih preiskav na Filipinskih otokih; Francis Open Morris, ptičeslovec v Nunburnholmu; Henry Francis Blanford, meteorolog in geolog v Folestonu in Julijan Siemache v Petrogradu.

Velik demant. Če je verjeti poročilu nekega časopisa, našli so v Južni Afriki jako čist demant, ki tehta 971 karatov. To bi bil največji demant, kajti dosedaj najdenih demantov tehta največji 450 karatov.

Umeten dež. V nevejšem času se delajo poskusi s pretresenjem zraka napraviti umeten dež. V Ameriki so se dosegli precejšnji vspehi s silnim streljanjem. Zgodovina Bertheloth pa ve povedati, da misel, da se s tresenjem zraka da napraviti dež, ni nova, temveč so že stari Cimbrski skušali s tresenjem zraka napraviti dež. Kacih vspehov tedaj pač niso

Pri kopanju in povsod, kjer se dobe morajo se pokončati. To je lahko. Navadno še sami poginejo, kakor hitro pridejo na zrak in svetlobo. Mnogo jih pobero podgane, škorci, srake in nekateri drugi tiči.

Nekateri priporočajo, da je dobro, da se v drevesnicah, ali sploh kjer jih je domnevati, posadi nekaj taci rastlin, o katerih je znano, da jih posebno radi napadajo črvi, kakor salato in rudeče jagode. Take rastline se pa smejo saditi še le, ko nehajo letati kebrji, ker sicer bi le kebrjom postregli, ker bi baš v bližini taci rastlin polagali jajčica. Kebrji polagajo jajčica v take kraje, v katerih najprej črvi dobe jesti.

Če take rastline, katere smo posadili, da nanje privabimo črvov, začno po leti zeleneti, tedaj jih hitro izkopljejo in hitro pokončamo črve, ki jih najdemo pri koreninah. Najtežje je črve preganjati v suhih poletjih in po zimi, ker tedaj gredo jako globoko v zemljo. Rastline, katerih se lotijo črvi, so uničene, ker jih izpodjedajo ob takem času, ko imajo največ soka. Če v drevesnici opazimo, da začne listje veneti in rumeneti, moramo takoj poiskati vzrok in škodljive živali odstraniti, potem pa moramo dobro prilivati, da drevesca ohranimo. Za vse slučaje je pa najbolje, če se kebrji tako pridno nabirajo, da ne bode več dosti črvov. K temu morajo priganjati oblastva, županstva, otroke pa po šolah poučevati učitelji. Le s skupnim delovanjem se da kaj doseči. Upati je tudi temveč uspeha, ker tukaj gre za skupno korist sadjarjevo in kmetovalčevo in si torej oba tako podasta roki v zatiranji tega škodljivca. Če bode vsak storil svojo dolžnost, ne bomo več slišali toliko pritožb, da je tukaj ali tam črv uničil vse poljske pridelke, da vsled tega vlada silno pomanjkanje in glad. (Dalje sledi.)

Kmetijske raznoterosti.

Kako je žrebeta podkovati? Že mladega žrebeta moraš na to vaditi. Prijemaj ga včasi za nogo in drgni po njej. Potem mu jo začni semtertja privzdigovati. S prvega le malo, potem pa vedno bolj, da tako dosežeš pravo visokost. Tudi večkratno snaženje kopit pripomore, da se da potem žreberaje podkovati. Pri podkovanji se noga ne sme previsoko vzdigovati in tudi ne vleči na zunaj, ker s tem se živali jemlje ravnotežje in se naravnost sili, da se skuša s silo odtegniti podkovanju. Tudi se predolgo ne sme noga kvišku držati, ker sicer žival postane nepotrpežljiva in nemirna. Včasih moraš nogo doli postaviti, ali pa menjaj delo sedaj na jedni, sedaj na drugi nogi. Če se pri prvem podkovanju prav in previdno ne dela, se lahko prigodi, da se konj potem nikdar ne da brez sile podkovati.

Poučni in zabavni del.

Občni zbor družbe sv. Cirila in Metoda.

(Dalje in konec.)

Po sv. maši se je začelo zborovanje, na prostornem vrtu župana Mahorčiča. Za predsedniško mizo bila je postavljena podoba presvetlega cesarja.

Skupščinarje je pozdravil s presrčnimi besedami g. predsednik Tomo Zupan. Izrazil je svojo radost, da so došli iz vseh krajev Slovenskega in da je zlasti ženstvo tako mnogoštevilno zastopano. Družba stoji na trdni podlagi sv. vere, ki je prvi faktor pri vzgoji mladine. Goji pa tudi domoljubje in se trudi vzgajati mladino na jedino pravi podlagi maternega jezika. Družba se pa lahko ponaša z dinastiškimi čustvi, kar pričajo raznovrstni spisi, katere je izdala družba. Z veseljem mora danes družba zreti na svoje delovanje in on upa, da bode skupščina s tem delovanjem popolnoma zadovoljna. Predstavivši vladnega komisarja je predsednik otvoril zborovanje.

Isterski odličnjak bivši državni poslanec dr. Vitežič je družbo pozdravil v imenu Družbe sv. Cirila in Metoda za Istro. Rekel je, da je njih dežela majhna, moči pa slabe, sovražnikov pa imajo veliko. Zatorej se zatekajo k Slovencem, da jih podpirajo v domoljubnih njih težnjah.

Družbeni tajnik g. J. Žlogar je burno pozdravljen poročal o društvenem delovanju. Število podružnic se je v minolem letu pomnožilo s 105 na 123. Družba šteje sedaj 12.000 članov. Posebno veselo je, da se tako hitro množe ženske podružnice. Predlanskim jih je bilo le pet, lani jih je bilo pa že 22. Družba namerava v kratkem osnovati slovensko šolo in otroški vrtec v Velikovci na Koroškem. Vlada je družbi pokazala svojo naklonjenost s tem, da je priznala njeni šoli v Trstu pravico javnosti. Število družbenikov se vedno množi in pri raznih dogodkih se ljudje spominjajo družbe. Deželni zbor kranjski in mestni zbor ljubljanski podpirata družbo z znatnimi doneski. Slovenci smo se iz lastnih močij popeli na sedanje častno mesto in tudi v bodoče zaupajmo v lastne moči in vsem bodi jedina dobra volja podpirati našo družbo. Viharno odobravanje je pričalo, da je tajnik zborovalcem govoril iz srca.

Potem se je gospod predsednik Tomo Zupan z ginjačnimi besedami spominjal umrlih članov družbe in zborovalci so v znamenje sožalja vstali s svojih sedežev.

Gospod župnik Grča je naglašal plodonosno delovanje družbinega vodstva in predlagal, da se poročilo vzame na znanje in družbenemu vodstvu izreče zahvalo.

Gospod Ivan Hribar je zadovoljen s tem poročilom, pa to se mu zdi, da ni prav, ker se vladi izreka priznanje. Vladi niso na srci težnje slovenske in jih le ovira, torej je on zato, da se dotični odstavek iz poročila izpusti.

Gospod tajnik pojasni, da se v poročilu naglašata naklonjenost vlade le v posamnem slučaju, ne pa sploh.

Gospod dr. Pretner je predlagal, da se poročilo vzame na znanje s pristavkom, da se skupščina ne strinja z onim pristavkom.

Blagajnik gospod dr. Vošnjak je poročal o družbenem računu. Dohodkov je družba imela 15.962 gld. 80 kr.; stroškov pa 13.258 gld. 9 kr. Največje stroške je družba imela za svoje zavode v Trstu, namreč 6249 gld. 47 kr. Premoženja ima družba 14.697 gld. 6 kr. naloženega pri raznih slovenskih denarnih zavodih. Dosedaj je družba

vkupne nabrala nekaj nad 60.000 gld., izdala pa za šolske stroke nekaj nad 45.000 gld. Račune so pregledovali nadzorovalci in našli, da je vse v redu.

Potem se je vršila volitev, o kateri smo pa že poročali.

Po dokončanem dnevnem redu predlagal je dr. Vitežič, naj stopita naša in pa isterska Družba sv. Cirila in Metoda v ožjo zvezo. Gospod Mandić je pa priporočal, da naj se otvori družbena jednorazrednica v Rosolu pri Trstu. Ker se nista navsila pravočasno naznanila, izročila sta se odboru v posvetovanje.

Poslednjič je skupščina sklenila, da se potom okrajnega glavarstva sporoči presvetlemu cesarju zvestoba in udanost zbranih skupščinarjev.

Gospod predsednik se je zahvalil vsem, ki so kaj pripomogli, da se je zborovanje tako slavno izvršilo in zaključil osmi redni občni zbor.

Po končanem zborovanju so zaseli skupščinarji in drugi gostje s cesarsko in Vodnikovo podobo ter zelenjem in cveticami okrašene prostore, v katerih je bil skupni obed. Kmalu je bila jako živahna zabava. Godba je svirala slovanske komade, pevci so pa razveseljevali družbo z raznimi slovenskimi pesmimi.

Najprej je gospod Zupan napil presvetlemu cesarju in vse pozval, da se ž njim zedinijo v trikratnem klici: „Bog živi dobrotljivega vladarja!“ Godba je zasvirala cesarsko himno in gostje so pritrjevali napitnici.

Desetletna Franica Šelovin je jako dobro deklamovala Gregorčičevo „Blagovestnikoma“ in žela zaslužno priznanje.

Gospod Luka Svetec zahvalil se je in napil vsem, ki so na kraški zemlji tako ljubeznjivo vsprejeli družbo in njene goste. Napitnica je našla gromovit odmev.

Gospod dr. Ferjančič je naglašal v svoji napitnici, da ga ni razpora v naši družbi, da je kriv prerok, kdor dela razliko mej stanovi. Duh vzajemnosti nas prešinja vse. Ta duh naj se goji tudi v bodoče, da se bo družba razcvetala in donašala najlepše plodove. Govornik je nazdravil vodstvu in vsi družbi.

Gospod Ivan Hribar je napil Sežani in Sežancem, zlasti županu gospodu Mahorčiču, ki so vedno kazali narodno zavest in so jo ta dan zopet pokazali. Sežana je prva slovenska vas na Krasu.

Kaplan trboveljski gospod Gregorec je napil slogi mej duhovščino in posvetniki, katera napitnica se je vsprejela z glasnim odobravanjem. Napivali so še nekateri drugi gospodje. Pred razstankom je naznanil predsednik, da mu je gospodičina Mahorčičeva ravnokar izročila stotak kot pokroviteljstvo sežanske ženske podružnice. Sedaj so se jeli gostje razhajati. Nekateri so se odpeljali v Divačo, da si ogledajo tamošnjo vilenico, kjer so bili prijazno vsprejeti.

Tako se je končal 8. veliki zbor naše prekoristne družbe sv. Cirila in Metoda. Ostal nam bode vedno v najlepšem spominu. Vladala je na tem shodu najlepša sloga. Ta shod je nam dokazal, da je sloga na Slovenskem

v resnici mogoča, ako bi le vsi iskali sloge. Nameni Družbe sv. Cirila in Metoda so taki, da nas lahko zedinijo in ti nameni so glavne točke slovenskega programa.

Poučni in zabavni drobiž.

Nov kometi. Na zasebni zvezdarni Flammarionovi blizu Pariza je dne 9. m. m. Quéniisset našel prostemu očesu neviden komet. Kakor se je izračunilo, je ta komet bil dne 7. julija najbližje solncu, od tega časa se pa vedno bolj oddaljuje od solnca

500 let star zvon. Pri cerkvi sv. Tomaža v Brnu je zvon, katerega je leta 1393. vtil dunajski zvonar Eyslett Naročila sta ga bila moravska mejna grofa Jošt in Prokop.

Vpliv podzemeljskega zraka na vonj. Amerikanec Ling je potoval po Sibiriji. Obiskal je tudi neko podzemeljsko jamo in ostal dolgo v njej. Ko je prišel iz jame, so mu vse stvari bolj dišale in večina je imela zanj zoprn duh. S časom je pa njegov nos zopet zgubil to občutljivost. Omenjena prikazen baje prihaja od tod, ker v jami ni bilo nobenih stvari, ki bi dišale, in se je njegov nos duhom odvadil in je zatorej bil bolj občutljiv.

Novice.

— **Osobne vesti** Polkovnik in poveljnik domačega pešpolka barona Kuhna št. 17 gosp. Ferd. vit. z Gariboldi je iz zdravstvenih ozirav stopil v pokoj in odložil poveljništvo polka. Na njegovo mesto je imenovan polkovnik pešpolka št. 97. gospod baron Štefan Billek-Auensfeld. — V ljubljanski škofiji so premeščeni naslednji častiti gospodje: Franc Pšee, kapelan v Laščah, v Cirknico; Alojzij Češarek, kapelan v Boštanju, v Logatec; Janez Piber, kapelan v Šent Jerneji, v Srednjo Vas v Bohinji; Venceslav Vondrašek, kapelan v Križevem pri Kostanjevici, v Šent Jernej; Janez Pfajfar, kapelan v Mirni Peči, kot ek poz. t v Harije; Janez Bezeljak, kapelan v Logateci, v Stari Trg pri Loži; Janez Kalan, kapelan v Dolu, kot mestni kapelan v Kamnik; France Indof, kapelan na Dolih, v Prečino; Alojzij Železny, kapelan v Srednji vasi v Bohinji, v Šmartin pri Kranji; Janez Jeleneč, kapelan v Dragatušu, v Podzemelj; France Češarek, farni upravitelj na Suhorji, kot mestni kapelan v Metliki; Anton Šmid, kapelan na Mirni, na Vinico — Na novo so nameščeni č. gg.: Mat. Rihar, semeniški duhovnik v Polhovem Gradcu, gre za kapelana v Lašče; Viktor Koechler, novomašnik v Ljubljani, gre za kapelana v Boštanj; Janez Legat, novomaš. na Breznici, gre v Križevu pri Kostanjevici; France Dimnik, novom. v Jaršah pri Ljubljani, gre v Leskovec pri Krškem; Anton Medved, novomašnik v Šent Vidu pri Zatičini, gre v Mirno Peč; Fr. Krevs, novomašnik v Mirni Peči, gre v Dol; Vinc. Čibašek, novomašnik v Kranju, gre na Mirno; Al. Jaklitsch, novomašnik pri Stari Cerkvi na Kočevskem, gre v Stari Log na Kočevskem; Karol Jaklič, novomašnik v Višnji Gori, gre v Faro pri Kostelu; France Juvan, novomašnik v Škofji Loki, gre na Dole; Josip Knific, semeniški duhovnik v Trbojah pri Smedniku, gre za Poklukarjevega beneficijata in kapelana v Gôrje; Tomaz Rožnik, novomašnik v Horjulu, gre v Polhov Gradec.

— **Potrjen deželni zakon.** Načrt zakona, ki ga je sklenil deželni zbor kranjski glede izločitve cestne proge od deželne meje pri Vrščevem do eraričnega skladišča v Idriji, spada joče k deželni cesti logaško-idrijski, je dobil Najvišje potrjenje.

— **Novo jamo s kapniki** zasledili so v Šentanskem